

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลให้พฤติกรรมการณ์ดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ในสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก และหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงนั้น คือ พฤติกรรม การรับข้อมูลข่าวสารเพื่อติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในสังคม โดยการรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนในปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่มาจากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน

ภายหลังจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกาศใช้บังคับ ส่งผลให้ทุกหน่วยงานต้องเคารพสิทธิเสรีภาพในการทำงานของสื่อมวลชน ข้อมูลใดที่อยู่ในความดูแลของรัฐและเป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะ สื่อมวลชนสามารถเข้าไปนำข้อมูลข่าวสารนั้นออกมา นำเสนอต่อประชาชน หน่วยงานที่เก็บรักษาข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นไม่มีสิทธิที่จะไม่ให้นำเสนอ ข้อมูลที่อยู่ในความดูแลของตนได้ เพราะจะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของสื่ออันเป็นสิทธิตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตามมาตรา 45 ซึ่งบัญญัติว่า

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน”

ด้วยเหตุนี้เวลาที่สื่อมวลชนทำหน้าที่มักจะทำอย่างสิทธิในการรับรู้ของประชาชนเป็นหลัก ในการเข้าไปนำเสนอข้อมูลข่าวสาร แต่ในขณะเดียวกันมิใช่ว่าสื่อมวลชนจะไม่โดนจำกัดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเลย สื่อมวลชนเองย่อมต้องทำหน้าที่ของตนเองให้อยู่บนขอบเขตที่กฎหมายกำหนดด้วย หากเกินขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติไว้กฎหมายก็ไม่สามารถที่จะคุ้มครองสื่อมวลชนได้เพราะเป็นเรื่องข้อยกเว้นที่สื่อมวลชนไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามที่บัญญัติไว้ในวรรคสอง ของมาตรา 45 และหนึ่งในเรื่องที่กฎหมายบัญญัติห้ามมิให้สื่อมวลชนนำเสนอ คือ เรื่อง

ความเป็นอยู่ส่วนตัวนั่นเอง ซึ่งหากเรามองในการทำงานของสื่อมวลชนในปัจจุบันประเด็นนี้น่าจะเป็นประเด็นที่สื่อมวลชนมักจะหลงลืมในการทำหน้าที่ของตน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 35 บัญญัติว่า

“สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือ ไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ซึ่งโดยบทบัญญัติของมาตรานี้ ส่งผลให้ประชาชนทุกคน รวมทั้งสื่อมวลชนต้องเคารพในสิทธิส่วนตัวของบุคคลอื่น และต้องมีความระมัดระวังในการที่จะนำเสนอข่าวสารด้วย ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนตัวอาจมาจากสื่อมวลชนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับเสรีภาพของวิชาชีพ โดยมักเชื่อว่ามีเสรีภาพในการติดตามความเคลื่อนไหวของบุคคล โดยไม่ได้มองถึงสิทธิของปัจเจกชนและมักอ้างการสนองตอบสิทธิการรับรู้ของมวลชน การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนจึงมักถูกล้ำสิทธิส่วนตัว โดยเฉพาะสิทธิส่วนตัวของบุคคลที่อยู่ในความสนใจของประชาชนอย่าง “บุคคลสาธารณะ”

ในปัจจุบันนี้ เราจะพบว่าสื่อมวลชนเสนอข่าวของบุคคลสาธารณะโดยพยายามจะเสนอข่าวในเรื่องของบุคคลดังกล่าวให้ได้มากที่สุด ทำให้บ่อยครั้งการเสนอข่าวมีการละเมิดในสิทธิส่วนตัวหากพิจารณากฎหมายของประเทศไทยที่คุ้มครองสิทธิส่วนตัวของบุคคลสาธารณะนั้นพบว่ากฎหมายของประเทศไทยคุ้มครองสิทธิส่วนตัวบุคคลสาธารณะไม่แตกต่างจากบุคคลธรรมดาเมื่อมีการกระทำที่กระทบสิทธิของบุคคลสาธารณะ และมีการฟ้องร้องดำเนินคดีการตัดสินคดีของศาลขึ้นอยู่กับการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษา และคำพิพากษาส่วนใหญ่มักจะพิจารณาว่าสื่อมวลชนมีสิทธินำเสนอเรื่องราวของบุคคลสาธารณะ เพราะเรื่องราวของบุคคลสาธารณะที่สื่อมวลชนนำมาเสนอข่าวนั้นเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ตัวอย่างเช่น ที่ผ่านมามีการเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับกรณีที่หัวหน้าส่วนการคลัง ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งถูกผู้บริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทำร้ายร่างกาย ซึ่งต่อมามีการแจ้งให้สื่อจัดการนำเสนอข่าวกรณีดังกล่าวเพราะเป็นสิทธิส่วนตัวของผู้ที่ตกเป็นข่าวและการเสนอข่าวกรณีนี้ ถือว่าไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ จากตัวอย่างดังกล่าวพบปัญหาว่าสื่อมวลชน รวมทั้งประชาชนทั่วไปยังไม่มี ความเข้าใจว่าการกระทำใดเป็นการกระทบสิทธิส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ และมีมาตรการทางกฎหมายใดบ้าง ที่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีที่มีการละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคลสาธารณะจาก

การเสนอข่าวของสื่อมวลชน ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการศึกษากฎหมาย เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ปรับใช้กับการกระทำความผิดในปัจจุบันว่ามีข้อจำกัด หรือช่องว่าง อย่างไรบ้างในการนำมาใช้ บังคับกับการละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคลสาธารณะจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึง แนวคิด ทฤษฎี ความหมาย เกี่ยวกับสิทธิส่วนตัวของ บุคคลสาธารณะ จริยธรรม และจรรยาบรรณของสื่อมวลชนของไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิส่วนตัวของบุคคลสาธารณะจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชนในกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ข้อจำกัด หรือช่องว่างของกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิส่วนตัวของบุคคลสาธารณะจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชน
4. เพื่อศึกษาหาแนวทางที่อาจเป็นประโยชน์สำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

กฎหมายของไทยที่ใช้บังคับกับการละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคลสาธารณะจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชนในปัจจุบันนั้น มีปัญหาในการนำมาปรับใช้ เนื่องจากความไม่ชัดเจนของเนื้อหาขององค์ประกอบของความผิด ขอบเขตการใช้บังคับและปัญหาอื่นๆ จำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดดังกล่าว เพื่อให้การการบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ผู้เขียนเน้นศึกษา สภาพข้อเท็จจริง และแนวคิด ทฤษฎี หลักการ หลักเกณฑ์ของกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคลสาธารณะจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชน

1.5 วิธีการดำเนินศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ แนวคิดและหลักกฎหมาย ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วารสารกฎหมาย บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตลอดจนเอกสารทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำความรู้ที่ได้มาทำการวิเคราะห์ปัญหาในประเด็นต่างๆ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี ความหมาย เกี่ยวกับสิทธิส่วนตัวของ บุคคลสาธารณะ จริยธรรม และจรรยาบรรณของสื่อมวลชนของไทยและต่างประเทศ
2. ทำให้เข้าใจถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิส่วนตัวของบุคคลสาธารณะจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชนในกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบถึงปัญหา ข้อจำกัด หรือช่องว่างของกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิส่วนตัวของบุคคลสาธารณะจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชน
4. ทำให้ทราบแนวทางที่อาจเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องทางกฎหมายต่อไป